

№ 11 (577) 17 березня 2011 року

ПРОФСПІЛКОВІ

www.psv.org.ua

есеукраїнська профспілкова щотижнева газета

ВІСТІ

ПРОТЕСТ

ПЕНСІЙНІ ЕКСПЕРИМЕНТИ
МВФ НЕ ДЛЯ УКРАЇНИ!

4

ПРЯМИЙ ЕФІР

ДИСКУСІЯ В ТЕЛЕЕФІРІ

ПРОФСПІЛКОВИЙ «ШУСТЕР-LIVE» ПРОЙШОВ
У ЦЕХУ ЗАВОДУ «АНТОНОВ»

3

6 ПРОГРАМНЕ ІНТЕРВ'Ю ГОЛОВИ ФПУ

8 ПОДІЇ П'ЯТИРІЧКИ ФРАГМЕНТИ ЖИТТЯ ПРОФСПІЛКИ В 2006–2011 РОКАХ

10 ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФСПІЛКОВОГО РУХУ ЧОМУ В УКРАЇНІ ВСЕ НАВПАКИ?

11 СЛОВО – ДЕЛЕГАТАМ З'ЇЗДУ!

СПЕЦВИПУСК: ДО VI З'ІЗДУ ФПУ

МАЛЕНЬКА ПЕРЕМОГА

ОКЛАДИ ЗРОСТУТЬ НА 15%

Із початку року Дніпропетровська територіальна організація профспілки працівників вугільної промисловості вела складні переговори з адміністрацією ВАТ «Павлоградвугілля» про збільшення заробітних плат трудівників. У результаті власник вимушений був піти на поступки – з 1 лютого базові посадові оклади працівників підвищилися на 15%. Враховано вимоги профспілкової сторони щодо усунення великого розриву в оплаті

праці шахтарів, які працюють на імпортній техніці нового покоління і на комплексах вітчизняного виробництва. Крім того, буде змінено підхід до обліку якості видобутого вугілля, адже що нижчою є потужність пласта (тобто людина працює в більш обмежених умовах), то вищою має бути її заробітна плата.

ІНФ. ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ТЕРКОМУ УКРВУГЛЕПРОФСПІЛКИ

ПОГЛЯД ЗВЕРХУ

Уряд намагається взяти ціни під свій контроль. Поки одними спробами все й обмежується

ЧИМ ПИШАЄТЬСЯ УРЯД

11 березня Прем'єр-міністр України Микола Азаров провів підсумкову прес-конференцію «Рік роботи Уряду: поворот до нової якості життя», на якій розповів журналістам про мінусорічні досягнення влади.

не через те, що борошна немає, його справді вдалося. Але чи впровається Уряд із зловживаннями і змовами посередників-монополістів і якою ціною? Ось у чому питання.

Відповідаючи на запитання щодо ситуації на ринку нафтопродуктів і цін на пальне, Прем'єр-міністр запевнив, що Уряд має намір розробити механізми для запобігання спекуляціям у бензинній сфері. Бо, на його переконання, ціни зростають через окремих нафтотрейдерів, які порушують антимонопольне

законодавство. Тому Уряд розглядає можливість закриття окремих АЗС у разі необґрунтованого підвищення цін на бензин. Тож найближчим часом матимемо не тільки літр бензину за один євро, а й цілком можливий його дефіцит. Особливо з огляду на ситуацію в країнах-експортерах нафти.

На завершення пан Азаров попередив світових експертів, які передбачають в Україні дефолт, що цього ніколи не буде. Мабуть, саме такий висновок треба риторично із наведених вище урядових аргументів. Однак беруть сумніви. І не тільки зовнішній борг України, що становить 82% ВВП, змушує серйозно замислитися. Сумніви виникають щоразу після візиту до магазину, поїзду у транспорті, оплати послуг ЖКГ і... одержання зарплати.

ІНГА ВАЛЕНТИНОВА, «ПВ»

6-те місце у рейтингу світових експертів посіла Україна

серед 18 країн світу, яким загрожує дефолт.

ФПУ – єдина організація, яка проводила переговори з МВФ та змусила його перелякнутися ту частину Меморандуму з Урядом, де йшлося про 50-відсоткове підвищення тарифів на газ для населення. Сьогодні мова йде вже про підвищення на 20% із квітня і на 10% – з липня.

СЕРГІЙ УКРАЇНЕЦЬ, ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ФПУ

АКЦІЇ

ОСВІТЯНИ ЗБУНТУВАЛИСЯ

На 21–22 березня призначено масові акції протесту працівників освітньої галузі України, які першою дня відбудуться в регіональних центрах, а другою – в Києві.

Численні звернення, вимоги та ініціативи профспілкових активістів щодо підвищення рівня оплати праці працівників галузі та недопущення обмеження законодавчо встановлених соціально-економічних гарантій не знайшли ані розуміння, ані тим більш підтримки у владних кабінетах, а питання, які порушуються вже багато років, залишаються замороженими. ЦК профспілки вбачає у діях

влади порушення положень Генугоди щодо відповідності розмірів посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиній тарифній сітці та законодавчо встановленої мінімальної заробітної плати і звернувся до ФПУ з пропозицією увійти в колективний трудовий спір з Кабміном.

ІНФ. ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ І НАУКИ

Так, Уряд пишається підвищенням економічних показників держави і тим, що «упорався зі зростанням цін на продовольство, зумів утримати індекс цін на прийнятному рівні». «Була проведена колосальна робота – і ми не допустили зриву країни в гіперінфляцію», – намагався переконати журналістів Микола Азаров. Чи вдалося йому це – вирішувати вам, наші читачі.

Прем'єр заявив, що за кілька років Україна повністю припинить імпортувати деякі продукти харчування. Зокрема, свинину, олію, молоко, вершкове масло, м'ясо птиці. За підрахунками Уряду, у 2010

році виробництво цих продуктів в Україні суттєво збільшилося. Цікаво, звідки ці дані? Адже лише із власного досвіду знаю про три заводи із переробки молока в Житомирській області, які цьогоріч зменшили закупівлю сировини в Україні, натомість почали завозити і фасувати продукцію із Білорусі.

А щодо борошна, то ним Микола Азаров пообіцяв заспати всю країну. Прем'єр-міністр навіть не проти, щоб люди скуповували його мішками, бо дефіциту борошна все одно не буде через достатню кількість у державі цього продукту. Що ж, із гречкою обіцяли те саме, тож поживемо – побачимо. І

ВИРОБНИЧИЙ ФІТНЕС

Китайці повернули на підприємства стару виробничу гімнастику, назвавши її по-новому – фітнесом, і зробили ці п'ятихвилинки справою державної ваги. За державні кошти в країні підготовлені тисячі інструкторів, які двічі на день проведуть з офісними працівниками обов'язкові комплекси фізичних вправ. Чи не наслідувати приклад Китаю і нам?

МАЄМО ПРАВО НА ЯКІСТЬ

15 березня світ відзначив Всесвітній день захисту прав споживачів. Цього дня 1962 року президент США Джон Кеннеді у зверненні до Конгресу вперше проголосив права споживачів на безпеку, інформацію, вибір та можливість бути почутим. Пізніше до перелічених прав додалися ще чотири: на відшкодування збитків, освіту споживачів, задоволення базових потреб та здорове довкілля.

Регіональні центри стандартизації, метрології та сертифікації, управління у справах захисту прав споживачів

при держадміністраціях і товариства захисту прав споживачів відзначили цю дату, влаштувавши виставки неякісних товарів, які вони дослідили самі, а також тих, які потрапили до них від обурених споживачів. Як правило, цього дня фахівці не втомлювалися повторювати: щоб не завдати шкоди собі та своїм дітям, вимагайте від продавця сертифікат на товар, а на надання послуги – ліцензії.

ВЛ. ІНФ.

СПЕЦВИПУСК: ДО VI З'ІЗДУ ФПУ

ВИМАГАЄМО

УЛЬТИМАТУМ

**ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНОМУ ВАЛЮТНОМУ ФОНДУ
У ЗВ'ЯЗКУ З ЙОГО АНТИСОЦІАЛЬНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ В УКРАЇНІ**

Федерація профспілок України вимагає припинити втручання Міжнародного валютного фонду у внутрішню політику України, висування антисоціальних умов кредитування України, що призводить до руйнування соціального захисту населення та поширення бідності в країні. Профспілки не заперечують проти фінансової підтримки економіки України. Однак надмірні умови кредитування, не пов'язані з поверненням позички, свідчать, що справжня мета МВФ – це вплив на внутрішню соціальну політику України, зниження рівня соціальних гарантій.

Профспілки неодноразово проводили консультації з представниками МВФ, наводили переконливі аргументи, економічні розрахунки, що засвідчують передчасність підвищення пенсійного віку для жінок та наявність достатніх ресурсів щодо стабілізації пенсійної системи. Проте офіційної відповіді від МВФ на конструктивні та обгрунтовані пропозиції ФПУ не отримала.

Саме під тиском МВФ урядовці розробили та внесли на розгляд Верховної Ради України проект так званої «пенсійної реформи», згідно з якою на 5 років підвищується пенсійний вік для жінок, «заморожуються» пенсії працюючим пенсіонерам, жорстко обмежуються пенсійні права практично у всіх майбутніх пенсіонерів.

Спільний представницький орган всеукраїнських профспілок дійшов однозначного висновку – це не реформа. Законопроект погіршує становище пенсіонерів, порушує норми Конституції, а тому має бути відкритий із Верховної Ради. Профспілки з усією відпові-

дальністю заявляють, що цей проект не спроможний вирішити проблему дефіциту Пенсійного фонду України ні сьогодні, ні в майбутньому. За умови загального дефіциту Пенсійного фонду в 2010 році понад 36 млрд грн економія на видатках від підвищення пенсійного віку для жінок у розрахунок на рік становитиме не більш як 0,6 млрд грн, а весь пакет урядових «пенсійних ініціатив» дає змогу розраховувати на економію лише 1,7 млрд грн, що становить менш як 5% від загальної суми дефіциту!

Профспілки запропонували конкретні заходи, реалізація яких дасть змогу збільшити бюджет пенсійного фонду на 75 млрд грн. Федерація профспілок підтримує позицію Міжнародної конфедерації профспілок і закликає МВФ виявити повагу до законних прав трудящих України на гідну працю та належний життєвий рівень.

Вимагаємо від МВФ негайно зняти вимоги до Уряду щодо підвищення пенсійного віку для жінок і збільшення необхідного пенсійного стажу на 10 років як умови кредитування України.

У разі невиконання ультиматуму професійні спілки розпочинають публічну кампанію за припинення співробітництва з МВФ та відворочення представництва МВФ з України.

Звертаємося до всіх жіночих, ветеранських, молодіжних громадських організацій із закликом підтримати профспілки і виступити на захист законних прав українських пенсіонерів.

Ні – порушення пенсійних прав українців!

**ФЕДЕРАЦІЯ
ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ**

ПРОТЕСТ

11 березня представники Федерації профспілок України, галузевих профспілкових організацій міста Києва та Київської області пікетували представництво Міжнародного валютного фонду в Україні.

Головне, на чому наполягали пікетувальники, – негайно зняти вимоги місії МВФ до Кабінету Міністрів України щодо підвищення пенсійного віку для жінок і збільшення пенсійного стажу на 10 років.

Виступаючи перед учасниками акції протесту, заступник Голови ФПУ Сергій Українець наголосив, що Федерація профспілок України вимагає, аби МВФ перестав втручатися у внутрішню політику суверенної держави та висувати антисоціальні умови кредитування, оскільки це призводить до руйнування системи соціального захисту населення й поширення в країні такого ганебного явища, як бідність.

Профспілки, заявив Сергій Українець, не проти фінансової підтримки економіки України, але тільки за нормальних умов кредитування, які не пов'язані зі зниженням рівня соціальних гарантій для громадян держави. Однак дії Міжнародного валютного фонду свідчать, що справ-

ПЕНСІЙНІ ЕКСПЕРИМЕНТИ МВФ НЕ ДЛЯ УКРАЇНИ

жня його мета полягає в тому, щоб чинити вплив на внутрішню соціальну політику України задля зниження рівня соціальних гарантій.

Профспілки неодноразово наводили переконливі аргументи та надавали економічні розрахунки, що свідчать про передчасність підвищення пенсійного віку для жінок та про наявність достатніх ресурсів, необхідних для стабілізації пенсійної системи. Проте, на жаль,

офіційної відповіді чи якихось заперечень МВФ на конструктивні, обгрунтовані пропозиції ФПУ не отримано.

Ультиматум, висуnutий профспілками, вже передано до представництва МВФ в Україні і відповідно до центрального офісу МВФ у Вашингтоні (США). Коли ж його знову буде проігноровано, то професійні спілки, за словами Сергія Українця, розпочнуть публічну кампанію за припинення

співробітництва з цією організацією та відворочення її представництва з України.

Сергій Українець також наголосив, що в день, коли Верховна Рада прийматиме законопроект про пенсійну реформу, профспілки, вимагаючи його скасування, проведуть під стінами парламенту всеукраїнську акцію протесту.

**ТЕТЯНА РУБАН, «ПВ»
ФОТО КИРИЛА ЛАТИШЕВА**

ДУМКА НАРОДУ

**ПЕТРО КРАВЧУК,
пенсіонер,
м. Первомайськ,
Миколаївська обл.**

– Для кого сьогодні пишеться новий закон про пенсію, забезпечення? Чому влада дозволяє міжнародним фінансовим організаціям втручатися у внутрішню політику держави, нав'язуючи свою волю? Відправляючи на пенсію жінок у 60-річному віці, «заморожуючи» пенсії працюючим пенсіонерам, уряд не думає про те, що нове пенсійне законодавство не вирішить проблему дефіциту Пенсійного фонду.

**ВАСИЛЬ ШКОЛЬНИЙ,
голова профспілкової
організації Управління
Державної інспекції
міста Києва.**

– Ми проти того, щоб підвищували пенсійний вік жінкам. Це жодної користі не принесе. Жінка, якій 55 років, не здатна виконувати роботу, яку вона виконувала тоді, коли їй було 40 – 45. Сьогодні таких жінок не хочуть приймати на роботу, скорочують звільняють... І що їм робити далі? За що жити, що їсти? Пенсійний фонд, знову ж таки, зобов'язаний буде забезпечувати їх, надаючи різні види допомоги, субсидії. Це – не виді.

**АНТОНІНА ПТИЦЯ,
голова профспілкової
організації Державної
прикордонної служби
України.**

– Не можна, щоб Міжнародний валютний фонд втручався у внутрішні справи нашої держави. Особливо ж, якщо це стосується пенсійної реформи – збільшення пенсійного віку для жінок. Наша держава сама спроможна розібратися і прийняти таку реформу, яка була б доброю і для народу, і для країни. Найперше, що має зробити уряд, – створити робочі місця, дати можливість працювати молоді.

**ГАННА ДУТКО,
голова профспілкової
організації працівників
малої та середньої
бізнесу м. Києва.**

– Виконуючи вимоги МВФ, влада не переймається тим, скільки та як доведеться працювати жінкам для того, щоб отримати ту пенсію. До того ж міські умови життя відрізняються від тих, що склалися на селі, де жінки часто-густо в 40 років позбавлені можливості заробітку, не кажучи вже про 50-річних. Для того, щоб підвищити пенсійний вік, треба спочатку забезпечити людей робочими місцями. Від розмов про пенсійну реформу держбюджет не наповниться.

**ЛАРИСА ПРЯДКО,
заступник голови
Київської міської ради
профспілок**

– Передусім треба дати можливість молоді працювати і таким чином заробляти пенсіонерам достойну пенсію. Сьогодні наша молодь просто вилітає на вулицю, не має ніякої перспективи знайти гідну, достойно оплачувану роботу. І це головна наша проблема. Урядові треба «робити ставку» не на жінок, які вже відпрацювали і мали б спокійно доглядати онуків, а на молодь покоління, якому слід дати можливість працювати на свою сім'ю та батьків.

НЕ ВСЕ ТАК ПРОСТО

КОМУ - КРИЗА, А ДЛЯ МВФ - ПОДАРУНОК ДОЛІ

Міжнародний валютний фонд (МВФ), що має статус спеціалізованої установи ООН, на сьогодні є найпотужнішою економічною установою у світі. Його активи становлять 750 мільярдів доларів. Армія економістів налічує 2500 осіб. Протягом останніх двох років представники фонду активно курсують між світовими столицями нібито з метою порятунку економік збанкрутілих країн.

ТАК БУЛО НЕ ЗАВЖДИ

Але ще не так давно МВФ надавав кредитні позики лише бідним країнам. Заможні ж держави відраджали до МВФ своїх чиновників, аби ті там повчилися. Сьогодні допомогу МВФ одержують навіть держави ЄС. З осені 2008 року, тобто від початку кризи, МВФ надає кредитів на суму 217 мільярдів доларів. Як наслідок, нині фонд грає першу скрипку в дискусії щодо нового економічного порядку і має щодо цього безпрецедентний вплив.

Проте так було не завжди. Річ у тім, що МВФ заснований у грудні 1945 року. І на початку ХХІ століття його вважали не потрібною і застарілою установою, такою, що дискредитувала себе в Азії та Південній Америці. Коли світова економіка була на підйомі, багато років поспіль жоден уряд не звертався до МВФ, і фонд, який фінансував свої операції з відсотків від кредитів, був змушений постійно скорочувати штат. Криза стала для фонду подарунком долі: як тільки збанкрутів банк Lehman Brothers, до МВФ поспішали прохання про позики.

У листопаді 2008 року фонд надав перший кредит Ісландії, згодом Україні, Угорщині та Латвії. У 2009-му – Білорусі, Сербії, Румунії та Боснії і Герцеговині. Але справжній позиковий бум стався у 2010 році, коли МВФ прийшов у зону євро. Після довгих дебатів ЄС звернувся до фонду за допомогою в рамках програми порятунку Греції. Європейці довго не хотіли, аби

американська установа рятувала європейську валюту, однак у них не було вибору – лише МВФ мав доступні мільярди й досвід у проведенні реформ.

НЕДОБРА СЛАВА

МВФ знає заздалегідь, скільки та чи інша країна потребуватиме грошей. Тільки-нодесь з'являються проблеми, фахівці фонду відразу готують відповідні сценарії руху капіталу, а коли уряд звертається по допомогу – на місце прибуває технічна місія для узгодження умов кредитування. З Грецією, наприклад, МВФ домовлявся усього 10 днів.

Жорсткі умови (фонд позичає в обмін на зобов'язання здійснювати конкретні реформи) і клеймо країни-жебрака є головними причинами побоювання звертатися за позикою. І ще одна причина – недобра слава МВФ.

У 80-ті роки фонд був основним промоутером так званого Вашингтонського консенсусу, пакета реформ, що передбачали лібералізацію ринків, дерегулювання економіки й масову приватизацію. МВФ

26 урядів різних країн світу користуються кредитами МВФ,

іще 31 країна одержує кошти під нуль відсотків для боротьби з бідністю.

“

Фонд залишати-меться кредитором малих країн світу, можливо, допомогатиме слабшим членам Єврозони. Для більш-заможних він занадто малий – його кредитних ресурсів задовго вистачить для підтримки Іспанії. МВФ також консультуватиме уряди, як ефективно управляти економікою.

Саймон Джонсон, экс-головний економіст МВФ

СПРАВЖНІ НАМІРИ МВФ

Криза продемонструвала необхідність існування такої установи, як МВФ, але виявила його політичне заангажування. Наприклад, МВФ не має права коментувати борг США, що є однією з найбільших проблем світової економіки. Він не повинен чути критику на адресу Китаю. Небажання критикувати своїх спонсорів підживляє довіру до МВФ, як і дії фонду в інтересах великих держав проти малих. Бо вони насправді спрямовані не на підвищення самостійності й стабільності, розвиток національної економіки, а на «прив'язання» країни, економіка якої вмирає, до міжнародних фінансових потоків, спрямованих на передачу «у правильні руки» прав власності на всі ліквідні національні активи.

ків бюджету. Бо тишилася, що фонд не зажадав, як колись у інших країн, швидкого проведення земельної реформи чи приватизації залізниці.

АМЕРИКАНСЬКЕ ПРАВО ВЕТО

МВФ провадить свою діяльність на засадах кредитної спілки. Приєднавшись до фонду, держави виплачують квоти, з яких надається допомога. МВФ має власну валюту, так званій кошш, що складається з долара США, євро, фунта та ієни. Проте базою та основним еквівалентом є все ж таки долар США, адже Америка посідає домінуючу позицію. Оскільки фонд спочатку вимагав, аби держави одну четверту квот виплачували золотом, нині МВФ володіє третиною усіх запасів цього металу

у світі – близько 2,9 тисячі тонн на суму більш як 100 мільярдів доларів. Торік МВФ продав восьму частину цих резервів і створив іще один фонд, який має забезпечити додаткове джерело доходу МВФ у разі, якщо забракне прохачів кредитів.

У центральній штабквартирі МВФ у Вашингтоні майорять прапори усіх 187 держав-членів, але насправді усього декілька з них мають у цій будівлі реальну владу. Можливість країн голосуванням впливати на діяльність фонду визначається їхньою часткою в капіталі, тобто кількістю голосів відповідає кількості сплачених акцій, які, у свою чергу, мали б залежати від рівня розвитку окремих економік, але на практиці все по-іншому. Рада керуючих, в якій кожна країна представлена керуючим і його заступником (заввичай це міністри

фінансів або керівники центральних банків), як і Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй, перебуває під контролем Америки: європейці мають право призначити виконавчого директора, але американці мають щодо цього право вето.

США у Раді керуючих МВФ має 16,74% голосів, Японія – 6,01, Німеччина – 5,87, Велика Британія та Франція – по 4,85%. Китай, маючи другу за потужністю економіку у світі, – лише 3,65% голосів, Індія – 1,88, Бразилія – 1,38, Бельгія – 2,08, Польща – 0,63% тощо.

Коли вибухнула криза і постала необхідність збільшити кредитні ресурси МВФ (великі валютні резерви зосереджено сьогодні на Сході), то країни БРІК (Бразилія, Росія, Індія і Китай) домовилися про рекапіталізацію фонду в обмін на передачу їм 6% голосів. Перерозподіл, однак, відбувається за рахунок Європи, адже право Америки на вето залишається незмінним.

Проте на Заході не всі хочуть прислухатися до порад МВФ – у липні 2010 року прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан розірвав кредитний договір, відмовляючись виконувати рекомендації фонду. Давно уже не вірять у те, що МВФ допомагатиме усім країнам однаковою мірою шедро й одночасно, чиновники країн Азії і Південної Америки.

ЛІЛІЯ СОКОЛОВА,
МЕДІА-ЦЕНТР ФПУ

— **Василію Георгійовичу, Ви очолили ФПУ в листопаді 2008 року у подвійно важкий період: зовсім недавні тоді спроби рейдерських захоплень майна Федерації та початок і різке посилення фінансово-економічної кризи. Ви взяли кермо впевненою, міцною рукою – не даремно Вас назвали «кризовим менеджером». Мабуть, перед Вами тоді постали не одна, а дві програми – мінімум і максимум? Це так чи ні?**

— Саме так. Мінімум, поперше, був пов'язаний із боротьбою з рейдерськими атаками. До речі, вони не припиняються й нині. Шоправда, потроху згасають. По-друге, з наявністю колосальної фінансової проблеми у самій Федерації: практично жодної перехідної гривні залишку з грудня 2008-го на 2009 рік. Я навіть був змушений позичати гроші, аби ми у цей перший період вижили й далі нормально працювали. До моєї програми-мінімум входило й те – я дуже на це сподівався! – що, з огляду на таку «кругову оборону», ми швидко згуртуємося фінансово та організаційно. Відразу хочу сказати, що, на жаль, цього не сталося, ситуацію, звісно ж, було подолано, але того, що я тоді планував, не вийшло. А моя програма-максимум полягала в інвентаризації всіх рішень, починаючи з V з'їзду, аби визначитися, що зроблено і що належить зробити і як конкретно підійти до вирішення основних завдань, котрі поставили перед нами попередній з'їзд, Рада, Президія. І це – зауважте – за умов значного фінансового дефіциту! Тож стало зрозуміло, що слід реформувати всю роботу з підготовки рішень, їх ухвалення, реалізації та контролю. У зв'язку з цим довелося переглянути основні функції, скоротитися (на третину – нікуди не дінешся: вся країна скорочувалася), тобто було проведено певну рекогносцировку всередині апарату. Ну й, зрештою, найголовніше – це активна діяльність Федерації, усіх членських організацій у рамках цієї програми-максимум. Якщо хочете, піднесення престижу, авторитету профспілок! Сьогодні можемо констатувати, що Федерація профспілок України посідає гідне місце у громадсько-політичній системі держави.

— **Про що передусім ідеться?**

— Ми досягли того, що соціальний діалог за формою близький, скажімо так, до

ідеального: діалог і партнерство. Маємо місце у залі засідань Кабміну, намагаємося впливати на ухвалення рішень на засіданнях урядових комітетів. Причому йдеться не лише про законопроекти, а й про документи, що стосуються поведінкових рішень самого Кабінету. Ми заповнили нішу державних комітетів, котрі розглядають галузеві питання, домоглися, що сьогодні всі голови ЦК є членами міністерських колегій, тобто маємо безпосередній доступ до інформації і відповідного міністра. А всі голови обласних та регіональних об'єднань – члени колегій облдержадміністрацій. Ми піднесли на вищий рівень взаємовідносини з роботодавцями і хоч це природні опоненти, але в нас із ними непогані стосунки. Найрезультативніше – це діалог з людьми, зустрічі, розмови, переконування. Це певна доказова база, проти якої нема заперечень...

— **Василію Георгійовичу, чи вдалося досягти організаційного й фінансового зміцнення Федерації?**

— Остаточної мети не досягнуто, однак результати все ж обнадіюють. Вони навччі. Подивіться хоча б на атмосферу засідань президій, Ради. Раніше ніхто нікого не слухав і не чув, ухвалені рішення не виконувалися. А сьогодні – команда, уважність, дисципліна. До слова, колеги й самі почувуються краще, стали активнішими у спільних діях. Що ж до фінансового зміцнення – тут особливо похвалитися нічим. Сидимо на тій самій половині відсотка, визначеній ще 2009 року. Тоді я був змушений погодитись: криза, всім погано... А сьогодні – ні. Питання фінансування Федерації будемо розглядати найближчим часом.

— **В українському профспілковому просторі панує така собі анархічна демократія: наявні такі звані альтернативних профспілок, «жовтих», «кишенкових», «паперових» тощо. Й усі прагнуть конкурувати з ФПУ. Ви налаштовані на примирення чи на конфронтацію?**

— Мені здається, що нам удалося консолідувати профспілковий рух в Україні. Що ми для цього зробили? На нових засадах сформували СПО. Певна річ, основою спільного представницького органу профспілок у владі є ФПУ як найбільша організація. Але ми запросили всіх! І всі до нас пішли (за певним винятком, зрозуміло). Для того, аби бути чесними й

ВАСИЛЬ ХАРА: “НАМ ВДАЛОСЯ КОНСОЛІДУВАТИ ПРОФСПІЛКОВИЙ РУХ УКРАЇНИ

Нестабільність соціально-економічної ситуації і всього суспільного життя досить активно концентрує думку, що найчисленніше профспілкове об'єднання України, найбільша наша громадська організація має провести справді доленосний VI з'їзд ФПУ, рішення якого стануть маяком як для профспілок, так і для владних інституцій держави. Успіх справи, поза сумнівом, на 90% залежатиме від очільника Федерації, людини, яка візьме на себе відповідальність як за людей праці, так і за порозуміння з владою.

Чимало членських організацій, Рада ФПУ висунули на посаду Голови ФПУ кандидатуру Василя Георгійовича Хара, за плечима якого десятки років роботи у профспілках і останні майже два з половиною роки праці на посаді Голови Федерації.

чистими один перед одним, ми створили певну модель, конкретно – комісію, яка провела роботу із підтвердження основних профспілкових показників. Ідеться про таке собі «чистилище»: хочеш увійти до СПО – пред'яви, будь ласка, документи, які свідчать, що в тебе є члени профспілки, профспілкові внески, первинні організації, які укладають колективні договори. Немає цього – отже, немає й профорганізації. І, до речі, за дла, так би мовити, «чистоти експерименту», мандатну комісію очолює голова незалежної профспілки працівників Української Академії наук Анатолій Широков.

— **Хто ж «не пішов»?**

— Тут от що цікаво: всі справжні профспілки і профоб'єднання увійшли до складу СПО, навіть мій вічний опонент Михайло Волинець. А не ввійшли бізнес-структури, котрі – і ми це добре знали – лише паразитують на профспілках: Якбичук, Петриченко, Рой та іже з ними. Вони не є профспілками.

— **Василію Георгійовичу, Вас небезпідставно обурює категоричність МВФ, а Президент і уряд з ним співпрацюють. Ви також активно критикуєте урядову політику цін і тарифів, зрештою, нав'язувану людям пенсійну реформу. І нещодавно заявили в інтерв'ю одному з інтернет-видань, що стосовно відносин із владою цілком може перейти від конструктивної до жорсткої опозиції... Як людина «від влади», не побоюєтеся так різко опонувати, казати про можливі масштабні акції протесту?**

— Ні, не боюся. Якщо ні влада, ні роботодавці не шукатимуть компромісів відповідно до вимог профспілок, ми будемо змушені перейти від конструктивної до жорсткої опозиції, включно з усіма законними протестними формами. Знаєте, який основний козир? Я людина команди Президента і горою стою за реалізацію його програми «Україна для людей». Там чітко, майже профспілковою рукою, написано, що саме збирається робити Віктор Федорович, і я вірю, що все це можна реалізувати. Більше того – я в цьому переконаний, звісно, якщо кожен на своєму місці буде працювати дисципліновано й професійно. Решта мене не цікавить і суворе ставлення влади не лякає... Щодо МВФ – я давно його не люблю, бо немає жодного прикладу, де вони втрутились б, допомогли – і країна розквітла. Багато обіцяно й нічого не зроблено –

такі от брехуні! МВФ дозволяє собі цинічно втручатися у внутрішню політику суверенної держави, диктує, нав'язує, користуючись тим, що нинішній уряд одержав у спадок повну розруку, системну кризу в економіці, фінансовій, соціальній, політичній сферах. Уряд намагається дати всьому лад, а МВФ тисне: «Підніміть ціни на газ! Ухваліть у березні закон про пенсійну реформу, інакше у квітні не передамо черговий транш!» Міжнародні банкіри диктують нам обмеження заробітних плат і соціальних виплат, підвищення цін, пенсійного віку... А ми – проти диктату, ФПУ намагає на діалозі, ми переконані, що співробітництво Президента й уряду з МВФ слід припинити.

– Якщо не помиляюсь, зустрічі віце-прем'єра – міністра соціальної політики С. Тігіпка з профспілками стосовно пенсійної реформи конструктивно нічого не вирішили: він сам фактично між молотом і ковадлом. Але ж Федерація запропонувала механізми, реалізація яких дала б змогу державі наповнити Пенсійний фонд!

– Заради справедливості слід сказати: хоч ми не схвалюємо підвищення пенсійного віку для жінок (і чоловіків), але розуміємо, що рано чи пізно нам доведеться піти на це. Сьогодні півтора працівника утримують одного пенсіонера, і якщо так триватиме й далі, то жодна пенсійна система не витримає... Однак, з іншого боку, держава має ресурси, і, проаналізувавши їх, Федерація пропонує такі джерела наповнення Пенсійного фонду: виведення з тіні (легалізація) заробітної плати, підвищення частки оплати праці у витратах на виробництво продукції (тобто підвищення в разі заробітної плати); створення нових робочих місць, розширення зайнятості громадян України. ФПУ переконана, що у разі реалізації наших пропозицій доходи солідарної пенсійної системи зростуть на понад 75 млрд грн щорічно, а це більше, ніж учетверо перевищує майбутній дефіцит Пенсійного фонду. А те, на чому наповняє Кабмін, тобто підвищення пенсійного віку, дасть лише близько 500 млн. От і порівняйте. Стосовно відносин із ладними структурами, то я вже колись пояснював: ми сповідуємо три рівні – соціальний діалог і партнерство, конструктивна опозиція, жорстка опозиція.

Адже подивіться: передусім порушується Генеральна угода. Зокрема, з таких питань, як пенсійна реформа, бюджет 2011 року, виконання судових ухвал – це вони тишком-нишком в обхід Генугоди «протягли». Тому сьогодні й маємо такі неприємні розмови.

– Відомо, що найулюбленіша тема наших недоброзичливців – майно Федерації: мовляв, треба профспілково майно відчужити, бо воно належить усім. Нині Президія ФПУ розглянула програму впровадження Концепції розвитку системи управління майном Федерації. Це щось зовсім нове?

– Аж ніяк, це не нова стратегія. Свого часу я вивчив усі документи, розроблені ще до мене, і серед інших знайшов Концепцію піднесення ефективності використання власності профспілок, ухвалену ще 2006 року. Якби хоч половину з того було реалізовано! І друге. У 2010 році – вже з моєї ініціативи та з моїми ідеями – ухвалено рішення про використання певних механізмів задля значного поліпшення ефективності, у тому числі фінансової, нашої власності. Загалом ідеться про

елементарне наведення порядку, адже сьогодні ми лише наприкінці року бачимо цифри: хто що витратив або заробив. Потрібна централізована система, контроль за фінансовими потоками, витратною частинною, щоб бачити рух цих грошей. І, аби не було непотрібних витрат, плануємо створити профспілково скарбницю. Далі – необхідно централізувати систему менеджменту, реклами, продажу путівок, добору й підготовки кадрів. Тобто йдеться про комплексний підхід. Усе це просто добре забуде старе. А щодо продажу об'єктів, чим нам дорікають, то я хочу вам сказати: власність – живий організм. Сьогодні з 85 санаторно-курортних закладів лише невелика частина працює rentabelно. Є об'єкти з нульовою і навіть мінусовою рентабельністю. За ринкових відносин утримувати їх недоцільно. А от підтримувати власність, яка працює ефективно, вкладати в неї ресурси необхідно – для конкурентоспроможності на ринку товарів і послуг. Слід навести порядок у всьому, досягти європейського рівня, позбутися колосальної залежності від Фонду соцстраху з тимчасової втрати працездатності. Адже ми залежимо від нього на 70%, і цього року, через нечесні обробки певних осіб, у першому кварталі не змогли продати жодної путівки. Найстрашніше – реабілітаційні відділення лишилися порожніми. Щоправда, відтепер фондом керуватиме Лідія Миколаївна Дроздова, професіонал і порядна людина. Проте й нам належить

ВАСИЛЬ ГЕОРГІЙОВИЧ ХАРА

Біографічна довідка

Народився 11 вересня 1947 року в селі Максимівка (нині Бугас) Волноваського району Донецької області. Служив у лавах Радянської армії. У 1976 році закінчив Ленінградську вищу профспілкову школу. 1969–1993 роки – керівник колективу Будинку культури ім. М. Горького (Донецьк), завідувач клубу шахти «Бутівка–Донецька», директор Палацу культури шахтоуправління «Жовтневе», завідувач відділу, заступник голови Донецького обкому профспілки металургів. 1993 рік – заступник голови Донецької облпрофради. 1993–2009 роки – голова Донецької обласної ради профспілок. З 1998-го – народний депутат України, з 2002-го – голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики і праці. 20 листопада 2008 року на засіданні Ради ФПУ В. Хара обраний Головою Федерації профспілок України. Нагороджений Грамотою Президії Верховної Ради УРСР, Почесною грамотою Верховної Ради України, орденом Рівноапостольного Володимира Великого II ступеня, Почесним срібним знаком Загальної Конфедерації профспілок «За заслуги перед профрухом». Заслужений працівник соціальної сфери.

стати нормальним суб'єктом ринкових відносин. І ми обов'язково цього досягнемо.

– Василю Георгійовичу, Ви мали численні зустрічі із спілчанами в областях. Які враження і Ваші відчуття у зв'язку з цим, чи задоволені Ви профспілковою роботою на місцях?

– Так, я побував у багатьох регіонах, і стосовно профспілкової роботи хочу вам сказати: маю до них претензій більше, ніж вони до мене. Приємно, що люди де сприймають, розуміють. І я їх розумію, але відстань долає той, хто йде. Адже диво саме по собі не станеться. Я вже зробив не один крок, бачу результати і після з'їзду

буду предметно, вимогливо реалізовувати завдання, котрі він поставить. Контролювати з першого дня – щоб не згаяти часу.

– А як Ви прокоментуєте певні розбіжності у поглядах спілчан щодо майбутніх документів з'їзду?

– Попервах справді були критичні зауваження, мовляв, потрібна програма! Але врешті-решт усі погодилися з моєю пропозицією. Річ у тім, що коли в перші місяці моєї роботи я підняв усю документальну передісторію, то побачив, що програми... вкриті пилом. Кому їх не реалізував. Кому й навіщо потрібні такі програми?!

“

Якщо кожен на своєму місці – Президент на своєму, роботодавець на своєму, ФПУ на своєму і взагалі кожна людина на своєму місці чесно й професійно виконуватиме свої обов'язки, то вже найближчим часом ми станемо зовсім іншою країною – в економічному, соціальному, політичному й духовному сенсі.

Тим більше, що в нинішній ситуації дуже важко щось планувати на більш-менш віддалений термін, скажімо, на три-п'ять років. Тому ми будемо ухвалювати програмні резолюції – це мобільний і гнучкий інструмент. Розумно його використовувати, можна формувати цільові програми, нагальні заходи з реалізації цих резолюцій. Тобто рухатися раціонально, покеровано. Таких програмних резолюцій вісім. Головна – «Гідна праця – основа соціального добробуту та економічного прогресу». Тут передбачено комплексний підхід, що охоплює майже всю діяльність профспілок у виробничій сфері. Ми ще до з'їзду обговоримо завдання цієї резолюції з делегатами, експертами, працівниками економічно активних підприємств, щоб виробити підходи, що конкретно слід робити, аби реалізувати цю програму гідної праці. Завдання інших резолюцій – підвищення ефективності соціального діалогу, робота з молоддю як надійною опорою профспілок, гарантування трудових прав, виконання вимог Конвенції МОП про свободу об'єднання, захист прав профспілкових організацій, якість і доступність громадського обслуговування та інші важливі аспекти.

– Як Ви оцінюєте свої шанси стосовно переобрання?
– Стівідсотково. Не маю сумнівів, особливо після останнього засідання Ради.

– Бажаємо успіхів.
– Дякую.

ПІДГОТУВАЛА
ТЕТЯНА МОРГУН, «ПВ»

На **75** млрд грн

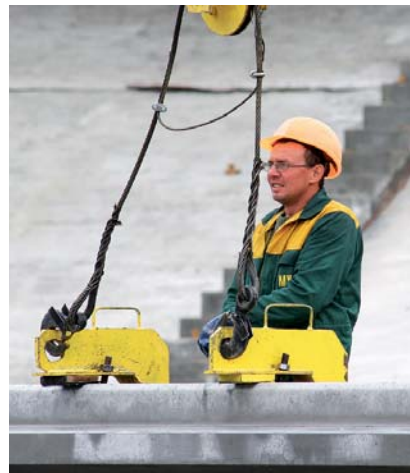
можуть зрости щорічні доходи солідарної пенсійної системи у разі реалізації заходів, запропонованих Федерацією профспілок України.

ПОДІЇ

У 2009 році з нагоди Всесвітнього дня дій за гідну працю, Дня боротьби з бідністю ФПУ та її членські організації розгорнули Осінній наступ профспілок, у рамках якого відбулися масові акції в регіонах, що завершилися численною акцією протесту в центрі Києва.

За ініціативи профспілок у 2006 році встановлено офіційний День охорони праці, який відзначається щороку 28 квітня. 2007 рік ФПУ оголосила роком боротьби профспілок із приховуванням нещасних випадків на виробництві. У 2009 році створено всеукраїнський Центр незалежних експертів з охорони праці ФПУ.

Посилився соціальний діалог між профспілками, роботодавцями та Урядом. Стали традиційними зустрічі з першими особами країни. В 2010 році вперше в історії профспілок вручила Президенту України Віктору Януковичу Національну профспілкову доповідь «Праця в Україні: необхідність якісних змін для суспільної ефективності та гідного життя».

Бурхливу негативну реакцію викликала зобов'язання Уряду перед приходив до Будинку профспілок віце-прем'єр-міністр – міністр соціал у необхідності такого кроку, але позиція ФПУ залишалась незмінною.

Завдяки ФПУ внесено зміни в законодавство щодо роботи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку; у 2009 році набув чинності Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», затверджено державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку, типові штатні нормативи дитячих оздоровчих закладів тощо. 2006 року на дитячу оздоровчу кампанію було спрямовано 542 млн грн, у 2010-му – понад 1 млрд гривень.

Вдалося стабілізувати ситуацію щодо збереження мережі культурно-освітніх закладів. Нині палаців культури та клубів, 579 бібліотек. У січні 2010 року засновано Благодійну організацію.

П'ЯТИРІЧКИ

У фізкультурно-спортивних товариствах ФПУ «Спартак», «Україна», «Колос» понад 1,5 млн осіб займаються більш як 100 видами спорту.

Із 2009 року на Першому діловому каналі щомісяця виходить телепрограма «Правовий барометр», у якій висвітлюються актуальні питання діяльності ФПУ та реальний стан у різних галузях економіки.

«Профспілкові вісті» змінили дизайн та зміст. Нині це не лише профспілкове видання, а й газета, якою цікавиться широкі коло громадськості. З її електронною версією можна ознайомитися на новому сайті www.psv.org.ua

МВФ щодо підвищення пенсійного віку для жінок. Тричі вийня політики Сергій Тігіпко, аби переконати профактивів: жінки мають виходити на пенсію не пізніше 55 років.

ні у системі ФПУ діють 687 цію «Фонд культури ФПУ».

У 2009 році ФПУ вперше за історію незалежної України відновила традицію відзначати Першотравень – Міжнародний день трудящих.

ПОРЯДОК РОБОТИ VI З'ІЗДУ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ

м. Київ

22–24 березня 2011 року

- 22 березня, вівторок**
- 10.00–15.00** Реєстрація делегатів та запрошених, які мешкають у м. Києві, у приміщенні фойє Великого залу Будинку спілок, вручення матеріалів
- до 12.00** Прибуття відповідальних осіб від регіонів до Будинку спілок
- 12.00–13.00** Нарада-інструктаж з відповідальними від регіонів та апарату ФПУ
- 13.00–17.00** Отримання матеріалів для учасників та перевезення до готелів
- 23 березня, середа**
- до 9.00** Прибуття делегатів З'їзду та запрошених, розміщення в готелях «Турист», «Дружба», «Братислава»
- 11.00–13.45** Проходження процедури на безпеку у Міжнародному центрі культури і мистецтв, реєстрація делегатів та запрошених, отримання посвідчень
- 14.00–14.20** Урочисте відкриття З'їзду
- 14.20–14.30** Повідомлення Статутної комісії щодо повноважень делегатів З'їзду
- 14.30–14.50** Обрання робочих органів, затвердження порядку денного та Регламенту З'їзду. Повідомлення лічильної комісії про її організаційне засідання
- 14.50–15.05** Звіт Контрольно-ревізійної комісії ФПУ
- 15.05–15.15** Звіт Статутної комісії ФПУ про роботу за 2006–2011 роки
- 15.15–15.30** Перерва
- 15.30–15.50** Доповідь Голови ФПУ **В. Г. Хара**
- 15.50–16.05** Виступи делегатів з обговорення доповіді Голови ФПУ та звіту Ради ФПУ (3 особи по 5 хв.)
- 16.05–16.20** Виступи двох представників міжнародних організацій (МОП та МКП)
- 16.20–16.40** Виступ Президента України **В. Ф. Януковича**
- 16.40–17.00** Вручення нагород
- 17.00–18.30** Святковий концерт
- 19.00–20.30** Приєм міжнародних делегацій
- 24 березня, четвер**
- 8.00–8.50** Реєстрація делегатів та запрошених на З'їзд
- 9.00** Початок роботи другого дня З'їзду
- 9.00–9.25** Виступи делегатів З'їзду з обговорення доповіді Голови ФПУ та звіту Ради ФПУ (5 осіб по 5 хв.)
- 9.25–9.45** Доповідь редакційної комісії з проекту постанови щодо звіту Ради ФПУ, прийняття рішення
- 9.45–10.00** Загальна інформація щодо проектів резолюцій З'їзду
- 10.00–11.30** Виступи делегатів з обговорення проектів резолюцій (до 18 делегатів по 5 хвилин)
- 11.30–12.00** Виступи Голови Верховної Ради **В. М. Литвина**, Прем'єр-міністра України **М. Я. Азарова**
- 12.00–13.00** Перерва, під час якої проходить повторна реєстрація делегатів
- 13.00–13.20** Доповідь редакційної комісії з доопрацювання проектів резолюцій З'їзду, прийняття рішення
- 13.20–13.50** Затвердження змін до Статуту ФПУ
- 13.50–14.15** Вибори Голови ФПУ (у разі прийняття рішення про відкрите голосування)
- 14.15–14.30** Внесення змін до положень про Статутну та Контрольно-ревізійну комісії ФПУ, вибори Контрольно-ревізійної та Статутної комісій ФПУ
- 14.30–14.40** Повідомлення Статутної комісії про повноваження нового складу Ради ФПУ, прийняття постанови
- 14.40–15.30** Перше організаційне засідання нового складу Ради ФПУ (обрання заступників Голови ФПУ, формування постійних комісій, прийняття постанови про статутні повноваження Президії ФПУ)
- 15.30** Завершення роботи З'їзду
- 15.30–17.00** Фуршет
- після 17.00** Від'їзд делегатів З'їзду

ПРОФСПІЛКОВИЙ РУХ: ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ

В усьому світі під впливом процесів глобалізації, створення транснаціональних компаній, посилення експлуатації трудівників профспілковий рух прагне до консолідації, у ньому активізується об'єднаних процесів. В Україні ж – усе навпаки. За даними Міністерства юстиції України, на 1 вересня 2010 р. легалізовано 138 всеукраїнських профспілок та 16 всеукраїнських об'єднань профспілок. З них до складу ФПУ входить 44 профспілки, які об'єднують понад 8 млн співчленів. Решта профспілок, що не входять до складу ФПУ, налічують приблизно 3–3,5 млн. Деякі з профспілок задекларували свою чисельність, але документально її не підтверджують.

Щорічне зростання кількості профспілок різного статусу, дроблення діючих профспілок свідчить про відцентрові тенденції їх розвитку та хибну амбіційність окремих профспілкових керівників, не здатних поступитися власними інтересами заради громадських. Останнім часом більшість таких організацій створено штучно, вони здебільшого нечисельні і, швидше, є «віртуальними». Це – профспілки, як правило, «вузьких» категорій працівників, таких, як, наприклад, спортивні тренери, циркові артисти, працівники грального бізнесу, страхових компаній та ін.

Продовжують виникати так звані «жовті» профспілки, які створюються під суто політичні проекти задля імітації підтримки певних сил «знизу». Роботодавцям вигідно мати «кишенькові» профспілки, такі, як б займали щодня нових угодовських позицій.

Одним з головних критеріїв, що визначають соціальний статус будь-якої громадської організації, є її чисельність. Профспілка, яка прагне бути сильною, та успішною, повинна постійно боротися за високий рівень членства. Залучення нових і нових співчленів повинно постійно бути в полі зору кожної профспілкової організації.

Аналіз статистичних даних членських органі-

зацій ФПУ свідчить про сталу тенденцію до зниження профспілкового членства (діаграма 1). Загальна чисельність профспілок, що входять до складу ФПУ, за роки незалежності зменшилася майже на 62 відсотки – з 25 млн у 1992 р. до 8,6 млн у 2009 р.

Єдина профспілка, яка за роки незалежності не тільки не знизила профспілкового членства, а навіть дещо наросила його, це – Профспілка працівників освіти і науки України. Її збільшення відбулося, насамперед, за рахунок розширення мережі навчальних закладів, зростання в них чисельності студентів. Якщо в 1995 р. членами профспілки були 947,6 тис. студентів, то в 2009 р. – 1105,2 тис., або на 8,5 відсотка більше.

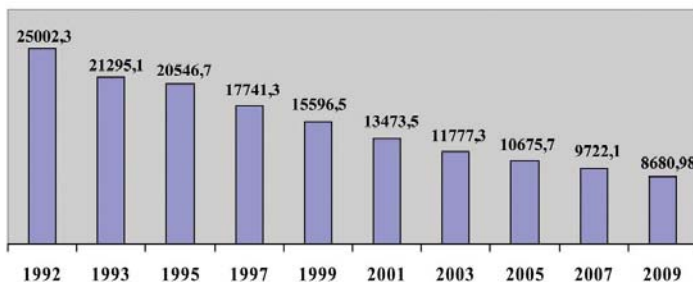
Рівень довіри населення до профспілок засвідчує результати соціологічного опитування, проведеного Центром Разумкова у жовтні 2009 р. На запитання «Чи довіряєте Ви профспілкам?»

56%
працездатного населення в Україні

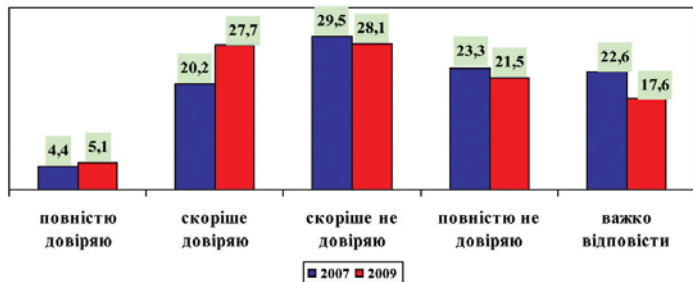
є членами профспілок.

Динаміка профспілкового членства

Діаграма 1

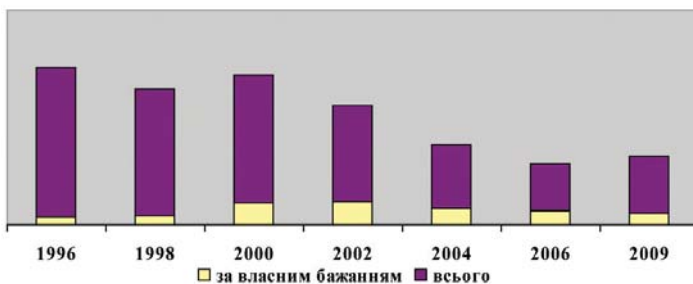

Діаграма 2

Динаміка зменшення профспілкового членства

Діаграма 3

5,1% респондентів відповіли – повністю довіряю, 27,7 – швидше довіряю, 28,1 – швидше не довіряю, 21,5 – повністю не довіряю, а 17,6 не змогли відповісти (діаграма 2).

Майже третина опитаних довіряє чи швидше довіряє профспілкам. У рамках подібного дослідження Центром Разумкова на запитання «Хто має представляти Ваші інтереси в суспільних процесах у першу чергу?», було отримано такі відповіді: політичні партії – 26,4% респондентів; не змогли відповісти – 18,2%; громадські організації – 13,8%; профспілки – 13,5%; бізнесові структури – 1,4% респондентів.

Отже, більшість громадян України не вбачає у профспілках організацію, яка захищає інтереси працівників. Такі негативні результати опитувань профспілки України отримали здебільшого через відсутність узгодженої тактики діяльності щодо захисту інтересів людини праці. Не простежуються чіткі солідарні дії профспілкового руху і у відносинах з державою та роботодавцями. Низьким лишається рівень взаємопідтримки під час акцій

СВІТОВА ПРАКТИКА

Тенденція до зниження чисельності профспілок не є характерною лише для України. Подібне явище відбувається в багатьох країнах колишнього Радянського Союзу і Східної Європи. Так, упродовж 90-х років кількість членів профспілок, зокрема, в Естонії зменшилася на 73%, в Чехії – на 50%, Польщі – на 45%. Зовнішніми чинниками такого значного скорочення є зміна структури зайнятості, зниження чисельності працівників, глобалізація економіки, падіння престижу профспілок. Внутрішні причини полягають у слабкій поінформованості громадян про профспілки, низькому рівні довіри до них.

протесту, що проводяться окремими профспілками. Проаналізуємо причини падіння членства профспілок. До об'єктивних причин цього явища можна віднести такі: спад виробництва, заміна поточкового виробництва новітніми технологіями, поширення аутсорсингу, антипрофспілкова пропаганда, руйнація цілісності профспілкової альтернативи профспілками. Однією з головних суб'єктивних причин є розривання причин і можливостей профспілкових структур. Крім того, профспілкові лідери в більшості випадків виявили нездатність переорієнтувати профспілкові організації на роботу в нових соціально-економічних умовах та визначити за-

хист прав найманих працівників як пріоритетний напрям діяльності. Хоча в останні роки вихід із профспілок за власним бажанням зменшується, він усе ж є досить виокремленим. Це підтверджують статистичні звіти членських організацій ФПУ (діаграма 3).

Гострою лишається проблема оновлення кадрів. Адаптація профспілки, кожної профспілкової організації формується на основі прямого контакту. При цьому кожний працівник сприймається як своєрідне уособлення тієї чи іншої організації. Саме з цього судять про її загальний стан.

Аналіз віку голів обласних організацій профспілок, наприклад, свідчить,

“Розпорошення профспілкового руху позначається на діяльності профспілок у цілому, їхній спроможності бути паритетним партнером у соціальному діалозі, суперечить принципам єдності, солідарності й істотно ослаблює профспілковий рух взагалом.”

що на цих посадах взагалі немає молодих людей віком до 35 років. Керівники обласних організацій – це, переважно, особи передпенсійного, пенсійного та післяпенсійного віку.

Однією з проблем, що стримують розвиток профспілкового руху, впливають на його згуртованість і єдність, є інформаційна закритість. Власні інформаційні потужності профспілок – недостатні, профспілкові видання – малотиражні і мають виключно внутрішній характер розповсюдження. Жодна з профспілок не має своєї програми на телебаченні. Із свого боку, телебачення та друковані ЗМІ не часто звертаються до висвітлення профспілкової тематики.

Підбиваючи підсумок, зауважимо, що підвищення авторитету професійних спілок, безумовно, вимагає конкретних і дієвих змін. Необхідно, зокрема, поширювати свідоме профспілкове членство. З цією метою важливо якнайшвидше розробити нові методи залучення працівників до профспілок. Споріднені профспілки повинні об'єднуватися у потужні формування. Профспілковий актив гостро потребує навчання і психологічного підготування до роботи в нових умовах. Інформаційна діяльність також має бути змінена. Людям слід повідомляти як про успіхи, так і про невдачі профспілок. Профспілкові організації слід своєчасно забезпечувати довідково-інформаційними матеріалами. Все це сприятиме нарощуванню профспілкового впливу на органи законодавчої влади та місцевого самоврядування, а отже, зростанню довіри до професійних спілок серед громадян.

ДЕПАРТАМЕНТ
З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ
ПРОФСПІЛКОВОГО РУХУ

СЕРГІЙ КУДАЧ,
ГОЛОВА ПЕРВИННОЇ
ПРОФСПІЛКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
«ХЕРСОНТЕПЛОМЕРЕЖА»

— У нинішніх умовах необхідна загальна консолідація всеукраїнських профспілок, аби спільно вирішувати нагальні проблеми.

Федерація профспілок України насамперед має робити ставку на молоді. Адже саме вона є рушійною силою майбутнього профспілкового руху. Як свідчить досвід, аби якнайкраще використати її потенціал, слід проводити навчання, тренінги, розробляти проекти профспілкових шкіл молодих профспілкових лідерів, організовувати консультаційні пункти з основних питань соціально-економічного захисту студентської та робітничої молоді, реалізації молодіжної житлової політики.

ВОКТОР ГЛАДКИЙ,
ГОЛОВА ПРОФСПІЛКОВОГО
КОМИТЕТУ ВАТ
«ЛУГАНСЬКТЕПЛОВОЗ»

— Федерація профспілок має рухатися вперед, чітко обстоюючи свою позицію у соціальному діалозі із державою та роботодавцями, домагатись виконання норм чинного законодавства щодо соціального захисту працівників. Треба брати активнішу участь у процесах, що відбуваються в галузевих організаціях, первинках, виникати у сфері справ, допомагати головам профкомів шукати шляхи виходу із різних ситуацій.

ВОЛОДИМИР РОМАНЕНКО,
ГОЛОВА ПРОФСПІЛКОВОГО
КОМИТЕТУ ВАТ «НИКОПЛЬСЬКИЙ
ЗАВОД ФЕРОСПІЛАВІВ»

— Потрібно вимагати від влади наведення ладу в чинному законодавстві, щоб воно виконувалося, а права профспілок не порушувалися.

Сьогодні потрібно об'єднання, укрупнення профспілок. Треба враховувати досвід інших країн, створювати глобальні

ГОВОРЯТЬ ДЕЛЕГАТИ З'ІЗДУ

Напередодні VI з'їзду Федерації профспілок України кореспондент «ПВ» поспілкувалася з його делегатами. Співрозмовники - профспілкові очільники галузевих профорганізацій та первинок підприємств. Делегатів попросили розповісти, якими є, на їхню думку, перспективи розвитку профспілкового руху, про підсумки своєї роботи і плани на майбутнє, а також про основні проблеми, з якими стикається їхня профорганізація, і як рішення з'їзду ФПУ допоможуть у їх розв'язанні.

профспілки промисловців, які могли б вести на рівних діалог із транснаціональними корпораціями.

Тому б хотілося, аби Федерація профспілок України спрямувала свої дії саме на ці два моменти задля консолідації зусиль на захист трудових прав спілчан.

МАРИНА РОМАНЕНКО,
ГОЛОВА ПЕРВИННОЇ
ПРОФСПІЛКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ОДЕСЬКОЇ ДИРЕКЦІЇ УДПЗ
«УКРПОШТА»

— Я б хотіла спинитися на трьох проблемах, які непокоять нашу організацію і, вважаю, мають бути порушені серед інших питань, що розглядатимуться на з'їзді Федерації профспілок України.

Перша проблема — це поліпшення умов праці людей, що зайняті у нашій галузі, безпосередньо листонош.

Друга проблема — скорочення сільських відділень зв'язку. Як тільки люди перестануть користуватися поштовими послугами, — неминуча загроза закриття такого відділення, скорочення робочих місць.

Третя проблема — дитяче оздоровлення. У 2011 році Фонд соцстраху з тимчасової втрати працездатності фінансуватиметься за залишковим принципом, тому багато родин, особливо малозабезпечених, не матимуть змоги оздоровити дітей.

ВІКТОРІЯ КОВАЛЬ,
ГОЛОВА ПРОФСПІЛКИ
ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

— Останніми роками ми досягли певних успіхів у вирішенні багатьох важливих соціально-економічних питань.

Проте залишаються нагальними проблеми, з якими профспілка виходить на наступний п'ятирічний етап діяльності. Це забезпечення гідної оплати праці і підняття престижу професії медика, забезпечення належних умов і охорони праці та здоров'я, ефективний правовий захист трудових, соціально-економічних прав та інтересів спілчан, соціальна підтримка та захист студентів і працюючої молоді, організаційне зміцнення профспілки й розвиток міжнародного співробітництва тощо.

ВОЛОДИМИР КАЗАЧЕНКО,
ГОЛОВА ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТУ ПРОФСПІЛКИ
ТРУДЯЩИХ МЕТАЛУРГІЙНОЇ
ПРИНИЦІ ПРОМИСЛОВОСТІ
УКРАЇНИ

— Профспілка металургів і гірників є реальною силою в державі, до якої з повагою ставляться роботодавці та владні структури. Ми ведемо активну боротьбу за життєві інтереси трудящих, використовуючи для цього як соціальне партнерство, так і силовий тиск у формі колективних дій.

В умовах фінансово-економічної кризи ПМГУ зробила все можливе, щоб не дозволити роботодавцям переключити основний тягар пов'язаних зі скрутою негараздів на плечі трудящих.

Профспілка була одним із ініціаторів розроблення й підписання Меморандуму взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України, підприємствами ГМК і Центральним комітетом ПМГУ. В результаті виконання умов, сформульованих у цьому документі, підприємства галузі заощадили 2 млрд грн власних коштів, що дало можливість підтримати рівень оплати праці і не допустити масових звільнень трудящих.

Складні завдання довелось вирішувати профспілці у зв'язку з масовим поширенням нестандартної зайнятості на підприємствах ГМК.

ПМГУ завжди бере активну участь в усіх заходах і акціях, що проводяться Федерацією профспілок України. І надалі вона готова підтримувати всі дії ФПУ, спрямовані на підвищення рівня життя, посилення захисту конституційних прав і гарантій трудящих, зміцнення позиції, авторитету профспілок, посилення їхнього впливу на прийняття державою життєво важливих рішень на благо громадян України.

ВАСИЛЬ МОЙСЮК,
ГОЛОВА ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ
ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ
ХІМІЧНИХ ТА НАФТОХІМІЧНИХ
ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ
УКРАЇНИ

— Тривали процеси роздержавлення власності, реструктуризації, банкрутства й ліквідації підприємств хімічної промисловості, кризові явища в економіці країни призвели до значного скорочення працівників, — це вітлення в життя положень, зазначених в законі про культуру.

решення та стабілізації виробництва, без чого неможливий ефективний захист працівників, ЦР профспілки зосередила свою діяльність на подоланні негативних кризових наслідків. Разом із керівниками та профорганізаціями провідних підприємств промисловості ЦР була ініціатором зустрічей із вищими посадовими особами країни, підсумком яких стало підписання Меморандуму порозуміння між Кабінетом Міністрів та підприємствами хімічного комплексу.

Завдяки соціальному діалогу ЦР вдалося забезпечити гарантії в оплаті праці, ліквідувати її заборгованість, зберегти кадровий потенціал, робочі місця. Ми домоглися від сторін переговорів виконання галузевих угод та колективних договорів у повному обсязі, посилення громадського контролю за виконанням трудового законодавства.

ЛЮДИЛА ПЕРЕГІНКА,
ГОЛОВА ЦК ПРОФСПІЛКИ
ПРАЦІВНИКІВ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ

— Владі слід зрозуміти, що культура не може конкурувати з бізнесом, але цінність її не вимірюється жодним бюджетом. Адже сьогодні держава має враховувати всі суспільні реалії, які проявляються в різних сферах життя суспільства і, з огляду на це, робити все можливе, аби зупинити зростання безкультур'я та забезпечити належне функціонування в країні сфери культури. Тоді й реформи принесуть бажані результати.

Профспілки спільно з Міністерством культури і туризму України, широкою громадськістю вдалося домогтися прийняття довгоочікуваного Закону України «Про культуру». Це, безумовно, — перемога всієї культурної спільноти. Ухваленний документ не має жодного політичного забарвлення і спрямований насамперед на вільний розвиток культури в Україні, вдосконалення правових відносин у цій важливій царині, поліпшення механізмів реалізації державної культурної політики та соціального захисту працівників.

Основні завдання, які нині стоять перед профспілкою та Міністерством культури, — це вітлення в життя положень, зазначених в законі про культуру.

Санаторно-курортна справа, в якій одне з головних місць посідає відновлювальне лікування, є частиною державної політики, що дає змогу цілеспрямовано й ефективно здійснювати профілактику захворювань та, відповідно, зменшувати витрати із бюджету на оплату лікарняних листків. Медична реабілітація на-самперед спрямована на збереження здоров'я нації та трудового потенціалу України.

Медична реабілітація на-самперед спрямована на збереження здоров'я нації та трудового потенціалу України.

За вагомий внесок в організації і впровадження системи санаторно-курортного оздоровлення і лікування вагітних в Україні діяльність окремих відділень відновлювального лікування профспілкових оздоровниць високо оцінена на державному рівні.

ЗБЕРЕГТИ РЕАБІЛІТАЦІЙНУ СИСТЕМУ

БЕЗХМАРНЕ МАЙБУТНЄ?

Мережа реабілітаційних відділень лікувально-оздоровчих закладів профспілок України ЗАТ «Укрпрофоздоровниця», яка була створена за сприяння Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, сьогодні є найпотужнішою оздоровчою системою нашої країни.

Однак нині товариство небезпідставно занепокоєне своїм майбутнім, а його керівництво було змушене звернутися до Президента України Віктора Януковича, Прем'єр-міністра України Миколи Азарова, інших високопосадовців із проханням не допустити руйнування санаторно-курортної та реабілітаційної системи України.

Незважаючи на кризу, минулого року санаторно-курортні заклади ефективно працювали, оздоровлюючи людей, виконували соціальні замовлення за пільговими цінами, приймаючи на лікування й оздоровлення хворих та відпочивальників, у першу чергу за путівками, замовником яких був Фонд соцстраху.

Щоб і надалі зберегти низьку вартість путівок для громадян, необхідна підтримка держави. До сьогодні вона полягала у закупівлі значної кількості путівок (більше 50% загальної обсягу) через Фонд соцстраху. Припинення цієї практики призведе до повної комерціалізації і недоступності путівок для малозабезпечених верств населення.

Тож аби стабілізувати ситуацію, керівництво товариства звернулося до пер-

ших осіб держави із проханням підтримати «Укрпрофоздоровницю» у вирішенні цього складного питання. Адже не можна допустити, щоб громадяни втратили можливість оздоровлюватися, а держава – платника податків в особі ЗАТ «Укрпрофоздоровниця».

НА ВАРТІ ЗДОРОВ'Я

Санаторно-курортна реабілітація в сучасних умовах розглядається як один із важливих етапів у системі соціальних заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я нації за рахунок ефективного використання лікувальних ресурсів, наукових розробок, кадрового потенціалу та багаторічного практичного досвіду, і допомагає хворим повернутися до праці й повноцінного життя.

Виділяють три види реабілітації, які взаємодоповнюють одна одну, – медичну, професійно-освітню та соціальну.

Основним завданням відновлювального лікування є зміцнення здоров'я населення, поліпшення здоров'я та якості життя хронічних хворих, інвалідів та підростаючого покоління, збереження трудового потенціалу країни.

Близько 50 тисяч хворих

щорічно отримують відновлювальне лікування в оздоровницях профспілок.

Медичний персонал реабілітаційних відділень повністю забезпечує застосування санаторно-курортних комплексів, до складу яких входять: бальнеотерапія природними мінеральними водами для зовнішнього і внутрішнього застосування, грязелікування, апаратна фізіотерапія, психотерапія, дієтотерапія, лікувальна фізкультура в залах і басейнах, механотерапія, різні види масажу тощо.

Найвищою оцінкою діяльності 15 відділень реабілітації для хворих після перенесеного гострого інфаркту міокарда, операцій на серці і магістральних судинах є той факт, що 80% осіб працездатного віку повертаються до повноцінної праці, причому на 1-1,5 місяця раніше, у 3 рази зменшується інвалідність, а показники розвитку ускладнень і смертності при цій патології нижче у два рази.

Для відновлення хворих після інсульту функціонують 13 відділень. Після лікування у хворих спостерігається покращання функції мозкового кровообігу, зменшення проявів патологічних процесів, підвищення рівня рухової і психічної активності, крім того, значна кількість хворих повертається до праці.

Після реабілітації у хворих, які перенесли оперативні втручання на шлунку, жовчному міхурі, печінці, кишечнику, зникають болючі напади, відновлюється функціональний стан, зникають ознаки запалення тощо.

Реабілітація хворих на цукровий діабет сприяє відновленню і збереженню їхньої працездатності. Ефективність лікування дітей із цим захворюван-

НА ВИЩОМУ РІВНІ

Реабілітаційна мережа ЗАТ «Укрпрофоздоровниця» включає 126 відділень на майже 5600 ліжок. Відновлювальне лікування проводиться за 26 напрямками захворювань. Відділення реабілітації оздоровниць мають тільки вищу та першу категорії, які присвоєні комісіями МОЗ України на підставі наявності лікувальної бази з використанням сучасних лікувально-діагностичних методик і медичних технологій, кваліфікованого медичного персоналу, що забезпечує ефективність відновлювального лікування хворих.

У реабілітаційній мережі працюють лікарі 35 спеціальностей. Керівники відділень – це висококваліфіковані фахівці, переважно кандидати медичних наук.

новлювального лікування хворих з онкологічною патологією різної локалізації. Про позитивні результати лікування свідчить той факт, що 30% хворих повертаються на лікування повторно.

ГІДНА ВІДЗНАКА ПРАЦІ

Останніми роками санаторно-курортні заклади профспілок України спільно з правлінням і дирекцією Фонду соцстраху за погодженням з МОЗ України практично у всіх регіонах країни створили потужну мережу реабілітаційних відділень, які повністю відповідають сучасним медичним стандартам.

Активна робота не залишилась без уваги. Зокрема, указом Президента України присуджено Державну

премію в галузі науки і техніки за 2006 рік медичним фахівцям санаторію «Жовтень».

У 2007 році Міністерство праці і соціальної політики України визнало переможцем у номінації «Краще реабілітаційне відділення санаторно-курортного закладу» і нагородило дипломом відділення відновлювального лікування санаторію «Хмельник».

За результатами Міжнародного економічного рейтингу «Ліга Кращих» у 2009-му товариство нагороджено медаллю «BUSINESS STAR-2009».

ЗАТ «Укрпрофоздоровниця» другий рік поспіль є лідером у своєму виді діяльності та отримав статус «ПІДПРИЄМСТВО РОКУ».

Розвиток і вдосконалення реабілітаційної служби в санаторно-курортних закладах є об'єктивною необхідністю і відповідає вимогам концепції Національної комплексної програми «Збереження і розвиток трудового потенціалу України на 2009-2012 роки».

Співпраця курортів профспілок із Міністерством охорони здоров'я та Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності щодо впровадження програми забезпечить не лише удосконалення, а й розширення мережі реабілітаційних відділень та напрямів відновлювального лікування, сприятиме підвищенню працездатності населення, зміцненню здоров'я підростаючого покоління нашої країни, забезпечить соціальну та економічну ефективність.

АННА РЕПІЧ,
«ПВ»

Веселі музики фольклорного колективу «Джерело» із села Кожухівка Васильківського району вітали гостей

МАСЛЯНА В ПИРОГОВО

Завершився Масляний тиждень, або так звана широка Масляна (Колодії). Це свято проводів зими та зустрічі весни – одне з найулюбленіших у слов'янській культурі, відзначають його упродовж тижня перед Великим постом.

В останній день Масляної – Прощену неділю, 6 березня, в етнічному куточку передмістя Києва Музеї національної архітектури й побуту в Пирогово було максимально відтворено давній обряд Колодія. Святкування відбувалося за давніми дідівськими звичаями, весело, з народними гуляннями і обов'язковим атрибутом свята – смачними млинцями.

На сцені відбувається театралізоване дійство проводів зими

Дійство розпочалося з експозиції «Слобожанщина» та продовжувалося на центральному співочому полі музею. Звучала пісня «Масляна, оце я йду!». На санях привезли зробленого із соломи Кострубатого діда, якого встановили неподалік від сцени.

Відвідувачі весело проводили час, розважалися, брали участь у різноманітних забавах: перетягували колоду, билися мішками з сіном, вилазили на стовпи за подарунками, їздили на конях, каталися на санчатах тощо. Можна було послухати милозвучні українські народні пісні, обряди у виконанні фольклорних колективів із різних регіонів України. Для гостей проводилися цікаві конкурси.

Основною стравою Масляної є млинці, які випікають щодня, з понеділка до неділі. У давнину наші предки пекли круглі коржі, які символізували Сонце, що дає життя і силу всьому живому. Наші пращури вірили, що разом із

млинцем вони з'їдають часточку сонячного тепла і стають сильнішими.

На всій території музею просто неба можна було поласувати млинцями із начинкою на будь-який смак, шашликами, печеною картоплею з часником, смаженою ковбасою, покуштувати смачну випічку, зігрітися цілющими напоями чи випити запашний узвар. Жіночки, жартуючи, закликали гостей скуштувати святкові страви.

Проте рекорд побили гарячий глінтвейн із лимоном і козацький куліш, який варили у казанах над жевріючими дровами та аромат якого поширювався на всій території експозиції.

Навіть найважливішим гурманам прийшлось до смаку традиційні млинці та козацький куліш

У неділю, в останній день Масляної (це останній тиждень, коли можна справляти весілля), молодь «волочить» колодку. Цього дня неодруженим дівчатам та хлопцям жінки прив'язують до лівої руки колодку, прикрашену різнокольоровими стрічками, не дозволяючи її знімати, доки не відкупляться, тобто не поставлять у шинку могорич. У давнину так «карали» й дорослих чоловіків і жінок за те, що не

одружили протягом року своїх дітей. Гуляння продовжувалося у шинку, де «колодка» мусила викупитись, загодити і шинкаря, і музику.

Милували око мистецтвом виконання численна кількість сувенірів, рушників, плетені вироби, домашня утвар і дитячі іграшки, які представляли відвідувачам музею їхні автори – майстри декоративно-ужиткового мистецтва та народних промислів. Охочі мали змогу придбати подарунки до жіночого свята, на втіху малечі – ляльки-мотанки, коників, а також полив'яний посуд, вишукані вишиванки.

Вітцем свята стало традиційне для українців спалення солом'яного дідуха – опудала зими. За давніми повір'ями, колоски, з яких зроблено опудало, згоряючи і перетворюючись на попіл, дають життя майбутньому врожаю. Навколо вогнища відбулося дійство з танцями та співаними.

Найменший гість свята – Сашко – втішався отриманими подарунками

І ЖИТТЯ – ТЕАТР

«Я ВИБИРАЮ БЕРЕЗИЛЬ...»

...він ламає все старе, пробиває новому місце... тому що в ньому сила, тому що він переворот, з якого літо родиться». Ці рядки норвезького поета Б. Вйорнсона стали гаслом однойменного театру, який створив 31 березня 1922 року видатний український актор і режисер Лесь Курбас (Олександр-Зенон Степанович Курбас).

Слово «Березиль» саме й апелює до назви першого весняного місяця, який «ламає все старе». Курбас виходив з того, що молодий революційний радянський театр повинен не відтворювати, а формувати життєві принципи людей у суспільстві. Стати буйною весною, підносити глядача на новий – вищий – рівень культури, а тому й увірватися у звичну тканину існування з новими ідеями, новою естетикою, новими формами спілкування із глядачем. Та не випадковими стали згодом на харківській сцені «Березоля» пророчі п'єси Миколи Куліша про драму мислячої особистості, яка щиро повірила у реальність і дієвість нав'язаних їй революційних та суспільних ідеалів. Перший театр, який Л. Курбас організував у Києві 1918 року і де він був художнім керівником, називався «Молодий театр». І сьогодні мистецький колектив з тією ж назвою працює у тому ж приміщенні на тій самій вулиці – Прорізній. А за кілька метрів від нього, між Хрещатиком і Пушкінською, у скверіку нині сидить брон-

зовий Лесь Курбас – хлопець із Галичини, який закінчив філософський факультет Віденського університету, знав вісім мов, однак присвятив усе своє життя театру. Права рука фігури звернена до грудей – так, ніби Курбас тримав пістолет (а він і справді у 26 років «вдало» вистрелив собі у серце через нещасне кохання до молоді актриси). Остаточно ж обірвала життя 50-річного Курбаса вже куля енкаведешника, у 1937 році, «на відзначення 20-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції за націоналізм», як було сказано у наказі. Згаданий пам'ятник встановлено 2002 року, саме 30 березня, що дуже символічно.

НІЧОГО СОБІ!

А «ТРЕТЄ ОКО» ПІДМАНУЛО – ПІДВЕЛО...

Наприкінці минулого року американський художник іракського походження, викладач фотографії Нью-Йоркського університету мистецтв Вафа Білал імплантував собі у голову маленьку цифрову відеокамеру.

Апарат діаметром близько 5 см і завтовшки 2,5 см тримався у потилиці Білала на трьох спеціальних стрижнях, що кріпилися до трьох титанових пластин під шкірою. Саме в такий спосіб художник вирішив здійснити арт-проект «Третє око»: перформанс замовив йому новий музей сучасного мистецтва у столиці держави Катар Досі. Білал повідомив, що має намір жити звичайним життям, а камера щохвилини фіксуватиме повсякденність господаря й передаватиме зображення на монітори музею, а також

на офіційний сайт проекту. Загалом Білал відомий своїми вибуховими і скандальними проектами. Але цього разу експериментаторові не пощастило: один із стрижнів не прижився, і Білал потерпав від сильного болю, тож медикам довелося видалити камеру. Тоді художник вирішив прив'язати камеру до шиї, пояснивши, чому не зробив так із самого початку: «Це перформанс, а перформанс вимагає витривалості». Саме тому Білал плекає надію незабаром імплантувати в голову апарат дещо меншого розміру.

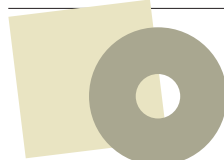
У ПОЛОНІ ПЕЧАЛІ...

24 квітня 1979 року Володимира Івасюка викликали з дому телефонним дзвінком. Він пішов і більше не повернувся. Його тіло випадково знайшли у Брюховицькому лісі під Львовом...

ВОЛОДИМИР ІВАСЮК. ПАМ'ЯТЬ ЖИВА

(Народився 4 березня 1949 року)

Поховання Володимира Івасюка на Личаківському цвинтарі у Львові 22 травня 1979 року вилилося у масову акцію протесту. Відтоді на творчість композитора було накладено офіційне табу. І лише 1989-го щирий інтерес до неї виривався-таки із вимушеного андерграунду, а «Червона рута» стала назвою пісенного фестивалю. В. Івасюк не просто повернувся до своїх земляків, а й став еталоном української пісенної творчості, кумиром нових поколінь як співаків, так і слухачів. Посмертно він є лауреатом Державної премії України імені Т. Г. Шевченка (1994), Героєм України (2009). Є думка перейменувати Червонозоряний проспект у Києві на проспект Володимира Івасюка.

Попри молодість, Володимир Івасюк – справжній Майстер, якому було відміряне надто коротке життя, проте достатнє, аби освітити, підживити неперевершено сильним і світлим творчим променем не одне покоління, полонити серця сучасників і нащадків, зробити їх вдячними, а пам'ять – щемною й незгасною.

Щедра до Івасюка природа не поскупилася й на привабливу зовнішність: високий зріст, дуже гарне обличчя дозволяли вмиг виокремити його у натовпі. Звісно, величезна обдарованість диктує й особливу поведінку в побуті, така людина мимоволі може виходити за рамки, так би мовити, загальноприйнятих стандартів. В. Івасюка зараховували, відраховували й знову зараховували до вишів, він закохувався і в нього закохувалися, бо яка ж творчість без музи? Тож деякі його пісні присвячені конкретним жінкам. Приміром, славетна «Червона рута» – Марії Со-

ловська, яка навчалася з ним у Чернівцях у медінституті. Відразу після того, як пісня прозвучала вперше у програмі УТ «Камертон доброго настрою», Володимир Івасюк подарував дівчині зошит зі словами «Рутти» й написом «Мусі від Володі».

Не гроші й не влада, а народ і час визначають справжніх народних улюбленців. Володимир Івасюк – український Орфей, тож нехай вічно живе душа співаця поміж нас.

Ніна Гувайчук, «Володимир Івасюк. Життя – як пісня».

ЗАГИБЕЛЬ ЛИШАЄТЬСЯ ЗАГАДКОЮ

Батьки негайно звернулися із заявою в міліцію про зникнення сина, але дієвих заходів не було вжито. І лише 18 травня 1979 року Володимира Івасюка випадково знайшов солдат, який під час військових навчань у лісі помітив труп людини. Слідчі вперто обстоювали версію, що Івасюк мав глибокі психологічні проблеми і наклав на себе руки. Вони тиснули на експертів, тож висновки останніх щоразу змінювалися, фактично – від більш-менш професійно чесних до замовлених. Але й донині чимало людей продовжують досліджувати феномен його смерті. Приміром, київська кіногрупа, яка працювала над кінострічкою «Загадка життя і смерті Володимира Івасюка», вирушила до провідниці Версальки, неписьменної провінційної бабусі, яка взагалі не знала, хто такий Івасюк і чия перед нею фотографія. Але розповіла все надивовижно чітко: його вбили в якомусь будинку двоє людей (описала їхню зовнішність), тіло знайшли у лісі біля води. З убивцями була дівчина, яка все бачила і тепер мучиться від докорів сумління. Але незабаром вона заговорить, і люди дізнаються правду про те страшне вбивство. Хто знає, хто знає...

Зірка Володимира Івасюка на Театральній площі у Чернівцях

СТОРІНКУ ПІДГОТУВАЛА ТЕТЯНА МОРГУН, «ПВ»

БІАТЛОН

КОМАНДНИЙ КЛАС

Із 3 по 13 березня у російському Ханті-Мансійську проходив чемпіонат світу з біатлону. Змагання стріляючих лижників користуються підвищеною увагою вітчизняних шанувальників спорту, позаяк це чи не єдина зимова дисципліна, де Україна реально може розраховувати здобутку місця на п'єдесталі пошани. І чемпіонат світу виправдав наші сподівання!

Жіноча збірна України – срібний призер в естафеті на чемпіонаті світу

На світову першість наші спортсмени вирушили із щедрим здобутком нагород різного гатунку на попередніх стартах – українські біатлоністи раніше відзначалися на зимовій універсіаді та чемпіонаті Європи, про що «ПВ» свого часу інформували наших читачів. Однак світова першість за складом учасників змагання є значно авторитетнішою, тому певні сумніви щодо «медальних перспектив» українських біатлоністів, ніде правди діти, все ж залишалися. Однак українці віднашли гідні контраргументи на кожен козир опонентів. Українська збірна виявилася справжньою КОМАНДОЮ! Де, як у літературних мушкетерів, один за всіх – усі за одного. Дівчата й хлопці підтримували один одного як на трасах змагань, так і за їхніми межами. Тож і не дивно, що спортсмени під синьо-жовтим прапором виявилися єдиними, хто піднімався на п'єдесталі пошани одразу в двох командних перегонях – як у чоловічій, так і в жіночій естафеті. Але наповнюватися медалями світової першості скарбничка нашої збірної почала все ж з індивідуальної нагороди – в індивідуальній гонці на 15 км Віта Семеренко фінішувала з «бронзовим» результатом, поступившись лише шведці Хелені Екхольм та німкені Тіні Бахманн. У решті індивідуальних стартів жоден з

українців до п'єдесталу пошани не дістався. Натомість, коли справа дійшла до естафетних перегонів, вітчизняні біатлоністи стали авторами найгучніших сенсацій чемпіонату світу. Першими «прорвало», нарешті, наших чоловіків. Продемонструвавши стабільні результати як на вогневих рубежах, так і в швидкості бігу на дистанції, Олександр Біланенко, Андрій Дериземля, Сергій Семенов і Сергій Седнев в естафеті 4x7,5 км здобули високе третє місце! Наші поступилися лише визаним фаворитам – норвежцям, та до останнього боролися за «срібло» з росіянами. Однак при цьому треба зауважити, що українці залишили позаду потужні збірні Швеції, Франції, Німеччини... А в заключний день чемпіонату почин хлопців підхопили й наші дівчата. Валя та Віта Семеренко, Олена Підгрушна та Оксана Хвостенко в естафеті 4x6 км взагалі претендували на «золото», однак на останньому відрізьку реактивна Магдалена Нойнер все ж спромоглася вирвати перемогу для збірної Німеччини. Тож наші дівчата піднялися на другу сходинку п'єдесталу пошани, третіми фінішували французьки. Отже, збірна України повторила успіх 2008 року, коли на світовій першості у шведському Естерсунді також здобула три нагороди.

МАТЕРІАЛІ СТОРІНКИ ПІДГОТУВАВ
ВОЛОДИМИР ПОЛІТАЄВ,
«ПВ»

ФУТБОЛ

**ПРЕМ'ЄР-ЛІГА
УКРАЇНИ**

Результати матчів
21-го туру:

«Оболонь» – «Металург» (З) – 1:0
(Г. Баранець, 72)
«Металург» (Д) – ПФК «Севастополь» – 1:0
(Годин, 4)
«Таврія» – «Кривбас» – 2:1
(Шиндер, 21, 24 – Іващенко, 71, з пенальті)
«Волинь» – «Арсенал» – 0:0
«Іллічівець» – «Зоря» – 2:2
(Пуканіч, 41, 75 – Білий, 30, Полянський, 79)
«Карпати» – «Шахтар» – 1:0
(Кочіш, 57)
«Металіст» – «Дніпро» – 2:2
(Хав'єр, 73, 81 – Коноплянка, 45, 71)
«Динамо» – «Ворскла» – 2:0
(Кравець, 58, Ярмоленко, 60)

Львів'яни призупинили переможну ходу гірників

ІНТРИГА ОЖИВАЄ?

Минулого тижня відбулися матчі 21-го туру української Прем'єр-ліги. Уболівальників насамперед цікавило, з яким настроєм підійдуть до матчів внутрішньої першості вітчизняні гранди, які після зимової паузи встигли відзначитися на міжнародній арені: «Шахтар» у 1/8 фіналу Ліги чемпіонів не залишив шансів на продовження боротьби італійській «Ромі», а кийський «Динамо» у розіграші Ліги Європи залишило за бортом змагань турецький «Бешикташ» та перемогло у першому матчі 1/8 другого за рангом континентального турніру англійський «Манчестер Сіті».

До звітного туру донецьчани зберегли комфортну перевагу над найближчими суперниками, яка вимірювалася 12 очками. З огляду на те, що конкуренція у боротьбі за чемпіонство у вітчизняній Прем'єр-лізі, м'яко кажучи, невисока, такий гандікап виглядав майже захарним. Що й спровокувало деяких футбольних аналітиків запропонувати наставнику «Шахтаря» Мірчі Луческу зосередитися на виступі у Лізі чемпіонів, а в матчах внутрішньої першості награвати найближчий резерв.

Однак вітчизняні гранди, схоже, усе ж намагалися зберегти інтригу у боротьбі за «золото». Безперечно, з посиленою допомогою інших учасників турнірних перегонів. От, приміром, у 21-му турі львів'яни вирішили не зваяжати на авторитет гостей і провели зустріч проти чинних чемпіонів, як мовиться, на одному підході. Що виявилось гідним контраргументом проти беззаперечної індивідуальної переваги гравців «Шахтаря» над футболістами «Карпат». Саме так, за рахунок максимальної самовіддачі й вигрантські матчі проти теоретично значно сильнішого суперника. При цьому не можна не відзначити

ї роль дванадцятого гравця. Неймовірна підтримка львів'янами своїх улюбленців із першої до останньої секунди матчу стала не останнім фактором доволі несподіваної перемоги галиччани.

На післяматчевій пресконференції наставник «Шахтаря» зауважив, що гра була досить інтенсивною з боку обох команд. Мірча Луческу відзначив, що найбільшою проблемою була перемога над «Ромао», адже після виступу над римлянами в Лізі чемпіонів складно переключитися на внутрішній чемпіонат. При цьому Містер віддав належне і гравцям суперника: «Виходячи з того, що показали сьогодні на полі «Карпати», вони заслужили цю перемогу – зіграли дуже організовано, агресивно».

Натомість кияни не згаляли можливість скоротити відставання від лідера чемпіонських перегонів, який, з урахуванням матчів у Єврокубках, провів у складі «Динамо» ювілейну, 500-ту гру! Однак кадрові перестановки Юрія Сьоміна, який наприкінці першого

тайму замість травмованого Артема Мілевського (перелом променевої кістки лівої руки зі зміцненням, тож форвард киян був прооперований і щонайменше два тижні залишатиметься поза футболом) випустив на поле Андрія Ярмоленка, а у перерві замінив Гільєрме на Романа Сремєнка, дуже швидко далися знати. Не встигла хвилинка стрілка зробити 15 повних обертів у другому таймі, як справу було зроблено – Артем Кравець та Андрій Ярмоленко удвох двох хвилин змусили двічі капітулювати голкіпера «Вор-

скли» Сергія Долганського. Після чого киянам уже не складно було довести гру до перемоги.

Відтак у турнірній таблиці «Динамо» трохи наблизилось до «Шахтаря», водночас відірвавшись від своїх найближчих переслідувачів – «Металіста» й «Дніпра», які у центральній частині таблиці все ж зберігаються, оскільки попереду ще дев'ять турів. І хто знає, які ще несподіванки чекають на уболівальників?

ТУРНІРНА ТАБЛИЦЯ

Місце	Команда	І	В	Н	П	М'ячі	О
1	«Шахтар»	21	18	1	2	39 - 8	55
2	«Динамо»	21	14	4	3	39 - 17	46
3	«Металіст»	21	12	4	5	40 - 21	40
4	«Дніпро»	21	10	7	4	31 - 15	37
5	«Карпати»	21	10	6	5	27 - 20	36
6	«Волинь»	21	8	5	8	20 - 24	29
7	«Таврія»	21	7	6	8	34 - 34	27
8	«Арсенал»	21	7	6	8	24 - 26	27
9	«Оболонь»	21	7	5	9	19 - 26	26
10	«Металург» (Д)	21	7	4	10	22 - 31	25
11	«Ворскла»	21	6	6	9	24 - 24	24
12	«Зоря»	21	5	8	8	25 - 30	23
13	«Іллічівець»	21	5	7	9	32 - 47	22
14	«Кривбас»	21	3	10	8	21 - 31	19
15	«Севастополь»	21	3	5	13	12 - 34	14
16	«Металург» (З)	21	2	4	15	8 - 29	10

